

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้
เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

The Development of Learning Achievement in Critical Reading of the 5th Grade
Students using SQ4R Techniques with Lower Esan Literatures

สิริธร สุขเจริญ^{*1} มีชัย เอี่ยมจินดา^{**2} พิระพรรณ ทองศูนย์^{***3} และยุวรี ผลพันธ์^{****4}

^{1,2,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³โรงเรียนบ้านคูซอด ตำบลคูซอด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000

E-mail: sukjaroen_s@su.ac.th

Received: July 13, 2018; Revised: August 6, 2018; Accepted: August 15, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ และ 2) เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ ตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านคูซอด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์ เทคนิค SQ4R วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the learning achievement of critical reading skill of the 5th grade students before and after being taught by SQ4R techniques with the lower Esan literatures, and 2) to study the satisfaction of students toward SQ4R technique with the lower Esan literatures. The samples were 15 students from the 5th grade in Bann Ku Sod school, Muang Sisaket, Sisaket province who enrolled in the second semester of the academic year 2017. They were obtained by random sampling as the school was a random unit.

The research instruments consisted of 6 teaching plans of SQ4R techniques with the lower Esan literatures, critical reading skill achievement test and, students' satisfaction questionnaire toward SQ4R technique with the lower Esan literatures. The statistical analysis in this research used percentage, mean, standard deviation and dependent t-test.

The research findings were as follow:

1. The achievement of critical reading of students in the 5th grade after taught by SQ4R technique with the lower Esan literatures were significantly different from before taught at the .01 level
2. The satisfaction of the students toward SQ4R technique with the lower Esan literatures in overall aspect was in high level.

Keywords: Critical reading SQ4R technique, Lower Esan literature

บทนำ

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่มนุษย์สามารถเข้าถึงและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ อย่างรวดเร็ว และมีข้อมูลสารสนเทศอยู่รอบตัวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเข้าใจจากเรื่องที่อ่าน สร้างภูมิคุ้มกันจากอคติ ความไม่ถูกต้อง และการโน้มน้าว ชักจูงจากข้อมูลต่างๆ (วัชรวิ บูรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ 2542) สอดคล้องกับแนวคิดของเครือข่ายองค์การความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือเครือข่าย P21 (Partnership for 21st century skills) ที่เสนอว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3R คือ Reading (การอ่าน) Writing (การเขียน) Arithmetic (คณิตศาสตร์) และ 4C คือ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์

แม้ว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์จะถือเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต แต่เยาวชนไทยมีความสามารถด้านการอ่านค่อนข้างน้อย จากผลการประเมิน PISA 2015 ประเทศไทยมีผลการประเมินด้านการอ่านอยู่ในอันดับสุดท้ายของภูมิภาคเอเชีย โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 409 เมื่อเปรียบเทียบกับ PISA 2012 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 441 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีความสามารถทางการอ่านลดลงอย่างมาก สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถทำข้อสอบได้ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) กล่าวว่า “เป็นเพราะเด็กไม่คุ้นข้อสอบคิดวิเคราะห์” เนื่องจากข้อสอบที่นำมาใช้เป็นข้อสอบที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ นักเรียนที่ขาดความสามารถในการอ่านและการวิเคราะห์ย่อมจะไม่สามารถทำข้อสอบได้ และจากผลการติดตามนักเรียนของประเทศแคนาดาพบว่า นักเรียนที่มีผลการประเมิน PISA 2000 ด้านการอ่าน ต่ำกว่าระดับ 2 ร้อยละ 60 ไม่ได้ศึกษาต่อหลังจบ

มัธยมศึกษาและมักอยู่ในตลาดแรงงานระดับต่ำ ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มีผลการประเมินการอ่านระดับ 2 หรือสูงกว่า ซึ่งมีโอกาสได้เข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย จึงอาจกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีความสามารถด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานจะประสบความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในสังคม (TK Park 2560)

เทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นใหม่เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ 2546) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเทคนิค SQ3R เป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจข้อมูลของเรื่อง หลังจากตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านแล้วจึงอ่านซ้ำอีกครั้งเพื่อหาคำตอบ การอ่านด้วยวิธีนี้มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านสามารถจับประเด็นที่สนใจได้ง่ายเนื่องจากมีข้อคำถามคอยดึงความสนใจ ช่วยให้ผู้อ่านได้สรุปเนื้อเรื่องเป็นข้อความสั้น ๆ ด้วยภาษาของตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้ทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่านอีกครั้ง เทคนิค SQ4R ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนคือ ขั้นสำรวจ-Survey (S) ขั้นตั้งคำถาม-Question (Q) ขั้นอ่าน-Read (R1) ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง-Record (R2) ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ-Recite (R3) และขั้นทบทวน-Reflect (R4) เมื่อพิจารณาขั้นตอนของเทคนิค SQ4R แล้วจะพบว่ามีความแตกต่างจากเทคนิค SQ3R อย่างชัดเจน โดยในขั้นตอนสุดท้ายของเทคนิค SQ4R ได้เพิ่มขั้นทบทวนหรือ Reflect (R4) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย นอกจากนี้แล้วในขั้นการตั้งคำถามหรือขั้น Question (Q) ของเทคนิค SQ4R มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงที่รวบรวมโดย Conklin (2012 อ้างถึงใน วัชรวิ บูรณสิงห์ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ 2560) ที่เสนอว่า กลยุทธ์สำคัญที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ กลยุทธ์การถามคำถาม (Questioning Strategies) เป็นการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งมีข้อดีคือสามารถนำไป

ใช้ได้ง่ายและสะดวก คำถาม มีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดไตร่ตรองก่อนตอบคำถามเสมอ เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าเทคนิค SQ4R เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ให้นักเรียน

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นเนื้อหาที่มีความน่าสนใจเหมาะแก่การนำมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นวรรณกรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของคนในท้องถิ่น เป็นมรดกทางภาษาที่ช่วยสืบทอดภาษาถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม และเรื่องราวต่างๆ ในประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะ เป็นความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น รวมไปถึงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นอื่นหรือท้องถิ่นกับประเทศใกล้เคียง (เปรียา ทิรัญประดิษฐ์ และสมเกียรติ วัฒนาพงษากุล 2555) และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาสาระเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสมจิต จันทรฉาย (2557) ที่ได้เสนอว่า สิ่งสำคัญในการคัดเลือกเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้คือ ความสัมพันธ์กับสังคม และมีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมของนักเรียน เป็นเรื่องที่จะช่วยสะท้อนหลักการ ค่านิยม ความเข้าใจต่อวัฒนธรรมประเพณี เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

ผู้วิจัยนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีความน่าสนใจในด้านความหลากหลายทางด้านเนื้อหา ภาษา รวมไปถึงแนวคิดของเรื่อง เนื่องจากเป็นวรรณกรรมประจำท้องถิ่นที่มีกลุ่มชนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ ประเทศลาวและกัมพูชา ส่งผลให้วรรณกรรมที่เกิดขึ้นที่มีความหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรมและประเพณี มาใช้ร่วมกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะหรือวรรณกรรมเรื่องเล่าประเภทตำนานและนิทานพื้นบ้านจากหนังสือชุดวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดในเขตพื้นที่อีสานใต้ในกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2554) และคัดเลือกมาจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานภูแลนคา ตำนานเมืองเวียงจันทน์และเมืองนครราชสีมา นิทานเรื่องท้าวปาจิตต์กับนางอรพิม ตำนานปราสาทนางบัวตุม นิทานเรื่องไ้อบอดกับไ้อแป้ ตำนานเมืองยางขมน้อย ตำนานพระนางศรีสระผม และตำนานแม่น้ำ เพื่อนำมาจัดทำเป็นบทอ่าน

ประกอบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R นอกจากจะเป็นการพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ให้นักเรียนด้วยเทคนิคการสอนที่แปลกใหม่และน่าสนใจแล้ว การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของนักเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อีกมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาถิ่น เข้าใจถึงความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ความเป็นมาของคนหรือสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งจะนำไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และสืบทอดวรรณกรรมท้องถิ่นต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนกลุ่มเมือง พระธาตุเรืองรอง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 11 โรงเรียน รวม 148 คน

ตัวอย่างในการวิจัย

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านคูขุด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ จำนวน 6 แผน โดยแต่ละแผนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.93

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ ระหว่าง 0.33-0.58 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33- 0.67 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 9 ข้อ มีค่าดัชนีความ สอดคล้องของแบบสอบถามเท่ากับ 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและ หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ อ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ตามลำดับ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	แปลความหมาย
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	2.89	0.25	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	2.71	0.46	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	2.62	0.56	มาก
ภาพรวม	2.74	0.42	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ

ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสาเหตุมาจากเทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการนำมาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางการอ่านผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจากการสังเกต การจับใจความ การตั้งคำถาม ซึ่งจะ นำไปสู่การวิเคราะห์และแสดงความรู้สึกในขั้นตอนสุดท้าย ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ การคิด การตั้งคำถาม ไปพร้อมกัน

นอกจากนี้แล้วขั้นตอนต่างๆ ของเทคนิค SQ4R ยังมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางการอ่านเชิง วิเคราะห์ เช่น ขั้น Question ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เนื่องจากการที่นักเรียนได้ตั้ง คำถามเอาไว้ก่อน การอ่าน และอาศัยคำถามที่ตั้งขึ้นเป็น แนวทางในการอ่าน ส่งผลให้มีความเข้าใจในการอ่านได้ดี ยิ่งขึ้น สอดคล้องแนวคิดของสุนทร อุทุมหาราช (2547) และในขั้น R4-Reflect ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อเรื่องที่อ่านถือเป็นการฝึกฝนทักษะย่อยของการอ่านเชิงวิเคราะห์อีกทางหนึ่ง เนื่องจากหนึ่งในทักษะย่อยที่สำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์คือ การแสดงปฏิกิริยา ต่อเรื่องที่อ่าน เช่น การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก หรือ ความประทับใจต่อเรื่องที่อ่าน (พรอุมา พิษยะสุนทร 2546) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) รวมทั้งผู้วิจัยยังได้คัดเลือกเนื้อหาโดยพิจารณาจากแนวทางใช้วรรณกรรมท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ (กรมวิชาการ 2546) และหลักการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ (ภารดี มีเจริญ 2550) จึงทำให้วรรณกรรมที่นำมาใช้ประกอบการจัดการ เรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสนอง พรหมโนนศรี (2553) และวันดี เสาร์แดน (2556)

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีสาเหตุจากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้งครูผู้สอนเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอผ่าน รวมทั้งครูผู้สอนยังกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นด้วยการแข่งขันระหว่างกลุ่ม และการให้รางวัลและคำชมเชยแก่กลุ่มที่ชนะ ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุกสนานรวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและ

ส่วนรวมในทุกครั้งที่จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม

2.2 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับที่สองคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเทคนิค SQ4R ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นเทคนิคที่แปลกใหม่ นักเรียนยังไม่เคยได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย เทคนิคนี้มาก่อน จึงทำให้เกิดความตื่นเต้นและสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ แล้วครูผู้สอนยังได้จัดกิจกรรมที่นักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ รวมทั้งพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิด และได้รับความสนุกสนานไปพร้อมกัน จึงทำให้นักเรียนไม่รู้สีกว่าการ จัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหรือเกิดความ รู้สึกต่อต้าน รวมทั้งครูผู้สอนยังพิจารณาและคัดเลือกเนื้อหาที่ใช้ ประกอบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งให้ตรงกับ ความสนใจของนักเรียน เนื้อเรื่องไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป และเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความ พึงพอใจต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในลำดับสุดท้าย เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ครูผู้สอนจะ สนับสนุนให้นักเรียนได้พิจารณาและคิด วิเคราะห์ประโยชน์ และคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น อีสานใต้ที่ใช้ประกอบการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอคุณค่า หรือประโยชน์จาก วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ที่สมาชิกในกลุ่มหรือนักเรียน แต่ละคนวิเคราะห์หน้าชั้นเรียนโดยครูผู้สอนไม่ได้ให้ คำชี้แนะหรือชี้แนะการวิเคราะห์คุณค่าหรือประโยชน์ให้แก่ นักเรียน ส่งผลให้คุณค่าหรือประโยชน์ของ วรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานใต้ที่นักเรียนนำเสนอมีลักษณะ คล้ายคลึงกันหรือเป็นคำตอบเดียวกัน นักเรียนจึงยังไม่สามารถตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานใต้ได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ครูผู้สอน จำเป็นจะต้องสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการตั้งคำถาม และให้นักเรียนฝึกฝนการตั้งคำถาม เนื่องจากนักเรียนจะต้องอาศัยคำถามเป็นแนวทางในการอ่าน การสรุปความ และการ วิเคราะห์

2. ครูผู้สอนจำเป็นจะต้องอธิบายแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการอ่านได้ถูกต้อง

3. ครูผู้สอนจำเป็นจะต้องชี้แนะให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานได้อาจเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น หรือยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ และในปัจจุบันมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับประถมศึกษาค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในชั้นอื่นๆต่อไป

2. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากนักเรียนยังไม่สามารถตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่นๆที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.มิชัย เอี่ยมจินดา ผศ.ดร.ยุวรี ญาณปริชาเศรษฐ ผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการวิจัย และขอขอบพระคุณดร.พีระพรรณ ทองศูนย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูซอด ผู้ให้คำแนะนำในการวิจัย และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559.** (ออนไลน์) 2554 (20 มีนาคม 2560). จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6351

กานต์ธิดา แก้วกาม. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ และสมเกียรติ วัฒนาพงษากุล. เอกสารการสอนชุดวิชา วรรณคดีไทย = Thai Literature 12306 หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.

พรอุมมา พิษยะสุนทร. การสร้างบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

ภารดี มีเจริญ. การพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรรายวิชา ท 41202 วรรณกรรมท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

วิชาการ, กรม. **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.), 2546.

วัชรา เล่าเรียนดี ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: เพชรเกษมพรี้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2560.

วัชรี บุรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ด้านหลักสูตรและการสอน = Critical Reading in Curriculum and Instruction TL 754 (TL 654). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

วันดี เสาร์แดน. ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้าน โรงเรียนป่าขนุนเจริญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556.

สนอง พรหมโนนศรี. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่อง พิกุลทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

สมจิต จันทร์ฉาย. การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน : ตำราประกอบการสอนวิชา 1127102 การออกแบบและ พัฒนาการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: บริษัทเพชรเกษมพรี้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2557.

สุคนธ์ สิ้นขวานนท์ และคณะ. วิธีสอนแบบ SQ3R และ SQ4R กระบวนการจัดการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2546.

สุนทร อุดมหาราช. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2547.

TK Park. วิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านของเด็กไทยผ่านการสอบ PISA. (ออนไลน์) 2560 (อ้างเมื่อ 20 มีนาคม 2560). จาก <http://www.drborworn.com>